

*Híven,
Becsülettel,
Vitézül.*

*Mi sohsem pihenünk...
Haladunk éj s nappal a bűnök után
És eléjük megyünk — szüntelenül
És akkor is látnak a falvak, mezők,
Ha fény, láрма, ima s minden elült..*

*Előttünk zászló leng: a becsületé.
Babér övezi és cserlevél zöldje,
És hősín selymén kakastoll ragyog!*

5.

Tanulságos nyomozások

Összeállítva

a Csendőrségi Lapokban közölt cikkekből

Tanulságos nyomozások

IV.

Az ember élete elleni bűncselekmények

A TETTES KIVÁNCSI A CSENDŐRI MUNKÁRA.

Beküldte: Joó János alhadnagy.

(1936.)

A sajoszentpéteri őrs 1936 november 13-án 10 óra 30 perckor a miskolci nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy Tatai József kondói lakos november hó 12-én ökrös-szekerével kiment az erdőbe fáért és onnan nem tért vissza.

Tatai János és Plósz Lajos 13-án 5 órakor keresésére mentek és 7 óra tájban a Ludna völgyében az erdei úton Tatai Józsefet a szekere mellett agyonlőve találták meg. Az őrs helyszínelők és nyomozók kirendelését kérte.

Az ügy nyomozására az alosztályparancsnok úr Joó János alhadnagy, Sipőcz József tiszthelyettes és Kővári Albert őrmester nyomozókat és Kevés József törzsőrmester helyszínelőt rendelte ki. Alkalmi gépjárművön a 24 km távolságra fekvő helyszínre 12 óra 30 perckor érkeztünk meg.

A helyszínen találtuk a szakaszparancsnokot és egy 4 főből álló járőrt, akikkel karöltve a helyszínelést megejtettük.

A helyszín Kondó községtől 3 km-re, az úgynevezett Ludna-völgyben volt. A hegy lábánál az erdő szélén 2¹/₂ méter széles járt szekérút vezet. A kerékvágásban hevert Tatai sapkája. A sapkától 30 méterre 16-os vadászpuska széjjelfoszlott töltényfojtását találtuk. Az egyes darabok mintegy 150 cm körzetben heverték. Ettől 24 méter hosszan vércseppek vezettek egy 40 centiméter körzetű vértócsához. A vértócsától 5 méterre marhatrágya, ettől 260 méterre Tatai szekere állott. A szekér lábanszáradt hosszú gyertyánfahusán-

gokkal volt megrakva. A szekér farakományának jobb-
oldalán és a csatlófa, hajlásáig véres volt. A szekér-
rúd el volt törve, a szekér első kereke déli irányban
el volt fordítva. Az ökrök a szekérrúddal és járommal
a nyakukon az út melletti réten legeltek. Tatai József
hullája a szekér északfelőli oldalán a földön, fejfelé
északnak, hanyattfekvő állapotban hevert. Tenyerei
véresek voltak, a lábai keresztbe téve, a szekér bal
hátsó kereke alatt voltak. Kabátja első jobboldali
részén, a mell és váll között 7 cm körzetben hat helyen
sörétszemek bemeneti nyílása volt látható.

A bizottság 14 órakor megérkezett. A vizsgálóbíró
elrendelte a hulla felboncolását. Az orvos megállapí-
totta, hogy a halál a boncolás előtt körülbelül 20 órá-
val állott be. A lövés után Tatai még 20—30 percig élt.

A hullában 3 darab futósörétnagyságú, eltorzult
ólomsörétet talált meg az orvos. A másik 3 sörétet a
sötétség miatt nem sikerült felkutatni.

A nyomozás ebben az ügyben négy feltevésből
indult ki. Első feltevésünk az volt, hogy Tatai József
valószínűleg valamelyik erdőőr löhette agyon, mi-
vel Tatai ismert fatolvaj volt és téli időben falopással
foglalkozott. Ellene szólt azonban ennek a feltevésnek
az a körülmény, hogy az erdőőr az esetet feltétlenül
jogos védelemnek állította volna be és önként jelent-
kezett volna. A feltevés valószínűtlensége ellenére a
nyomozás a szóhajóhető erdőőrök ellen is megindult.

Elsősorban Fehér János erdőőr jöhetett gyanúsít-
tottként számításba, mert a szekéren talált fa az ő ör-
zési területéről származott. Fehér és a többi erdőőr
azonban a kritikus időre kétségtelenül alibit igazolt,
így ezt a fonalat el kellett ejtenünk.

Második feltevésünk az volt, hogy valami csa-
vargó rablási szándékból, vagy pedig orvvadász téve-
désből, esetleg bosszúból löhette agyon az áldozatot.

A csavargók utáni nyomozásunk szintén ered-
ménytelen maradt. Megdőlt a feltételezett rablás is,

mert Tatai eltávozásakor nem vitt magával pénzt s a
hulláról, valamint a szekérről sem hiányzott semmi.
Zsebei nem voltak kiforgatva. A véletlen agyonlövésre
sem találtunk adatot, mivel akkor holdvilágos este
volt.

Kondó községben igen sok az orvvadász, ezért
az engedély nélkül tartott puskák előkerítése végett
kutatást tartottunk.

Hét darab különböző vadászpuskát, egy Mann-
lichert, egy flóbertet és három forgópisztolyt találtunk.
16-os vadászpuska azonban egy sem akadt köztük.

Az orvvadászok között sem találtunk olyat, akire
meg lehetett volna állapítani, hogy a kritikus időben
az említett erdőrészen járt. A kikérdezések során azon-
ban az egyik orvvadász előadta, hogy a cselekményt
megelőzőleg 3—4 nappal Terebes Ferenc kondói lakos
kért tőle egy vadászpuskát kölcsön azzal, hogy a Ludna
völgyében vaddisznókat látott és azokra szeretne va-
dászni. Az orvvadász nem teljesítette Terebes kérését.
Kikérdeztük Terebest erre vonatkozólag, aki az orv-
vadász által állítottakat minden vonatkozás nélkül be-
ismerte.

A harmadik feltevésünk az volt, hogy Tatai József
valamelyik vetélytársa leste meg és szerelmi fél-
tékenységéből lötte agyon. Tatai nőtlen ember volt, de
nősülni szándékozott és ezért minden vasárnap eljárt
a környékbeli községekbe. Ezt a feltevést is részlete-
sen lenyomoztuk, de eredményt elérni nem sikerült.

Negyedik feltevésünk mint indító okokra, a va-
gyoni érdekre és családi viszályra irányult.

A lakosság körében elterjedt hírekből értesültünk,
hogy Tatai József János nevű bátyjával rossz viszony-
ban élt. Mindketten a szülők birtokán gazdálkodtak.
József az anyai részt, János pedig az atyai részt hasz-
nálna. 1935. év tavasza óta József az anyjával, a lakás
kisebb végében, János pedig atyjával, feleségével és
15 éves fiával a lakás nagyobb végében lakott és kü-

lön háztartást vezettek. Tatai József sógornőjével, Tatai Jánosnéval is rossz viszonyban volt és becsületében többször megsértette. Egy alkalommal karóval, máskor pedig fejszével a kezében kergette az asszonyt és a fejszét utána az ajtóféltre vágta. A fejsze nyomát ott meg is találtuk. Más alkalommal pedig bátyját kergette el fejszével a szőlőből. Ezeket az eseteket az érdekeltek valamennyien tagadták.

A tagadás gyanúsnak tűnt fel előttünk. Foglalkozni kezdtünk a családtagokkal, így terelődött figyelmünk Tatai Jánosra, akit különösen az a körülmény tett gyanússá, hogy amikor Plósz Lajossal öccse keresésére indult, olyan utat választott, amelyen öccse ökrös-szekérrel egyáltalán nem jöhetett. Ez az út ugyanis tilos út lévén, több helyen sorompókkal volt lezárva, amiről a faluban mindenki tudott. Az út párhuzamosan és nem nagy távolságra vezetett attól az úttól, ahol a gyilkosság történt. Feltűnő volt, hogy Tatai János jódarabig a tilos úton haladt, majd minden indok nélkül átvágott a mezőkön a másik útra, éppen abban a magasságban, ahol az áldozat hullája feküdt. Végül az is feltűnt, hogy Tatai János a helyszínen folyton nyomozó járőr körül settenkedett, sőt öccse felboncolásánál is önként akart segíteni.

A lakosság Tatai Jánost igen vallásos, templomba járó, becsületos, jólelkű embernek ismerte. Puska a kezében sohasem volt. Képtelennek tartották arra, hogy öccsét ő lötte vagy lövette volna agyon. A családban azonban további gyanúsítható személyeket is találtunk.

Tatai Jánosnak volt egy harmadik testvére is: Plósz Lajosné, született Tatai Teréz, aki 50 éves létére a szülői ingatlanból még semmit sem kapott, a szülői vagyont öccsei élvezték.

Plósz Lajosnének volt egy Béla nevű 26 éves fia, aki igen vakmerő, elszánt és ismert orvvadász hírében állt. Néhány évvel ezelőtt pisztollyal menyasszonyára és sajátmagára lőtt. Az ingatlanból való kitaga-

dás miatt úgy anyja, mint ő haragos viszonyban volt anyja testvéreivel. Emiatt feltételezhető volt róla, hogy vagy ő, vagy pedig az ő atyja, Plósz Lajos lötte agyon Tatai Józsefet. Plósz Lajos régebben már agyonlőtt egy embert.

Kondó község lakosainak legnagyobb része egymással sógorsági és rokonsági viszonyban van, ezért senki sem akart nyilatkozni a Tatai-családban előfordult torzsalkodásokról. Emiatt adatgyűjtésünk nehézségekbe ütközött.

Hosszas nyomozásunk során a községben felkutattunk egy olyan nőt, akit egy másik községből vittek oda férjhez. Ezt a nőt beszerveztük és kioktattuk, hogy a lakosság között puhatoljon és bármit hall, azt közölje velünk. Az asszony derekasan meg is felelt vállalt kötelezettségének, mert néhány nap múltán már közölte velünk, hogy Tatai János a dívánja aljában körülbelül 2 év óta őriz egy vadászpuskát. A puska a községi bíró apósáé volt. Ezzel a puskával Plósz Lajos, a bíró sógora körülbelül 2 évvel ezelőtt a tilosban egy szarvasbikát lőtt.

Hihetetlennek látszott, hogy a puska a díván aljában van, mert 5 főből álló járőr egy ízben már részletes házkutatást tartott Tatai Jánosnál s nemcsak a díván alját, hanem mindent aprólékosan megnézett. Megnyugtatóképpen azonban újból megvizsgáltuk a díván alját, de ott-puskának nyomát nem találtuk.

A kérdéses puskára vonatkozólag Tatai István községi bírót kikérdeztük. A bíró hosszas tagadás után előadta, hogy apósa elhalálozása után a vadászpuskát a lakása padlásán tartotta és onnan ismeretlen tettes ellopta. Körülbelül 2 évvel ezelőtt hallotta, hogy Plósz Lajos az erdőben egy szarvasbikát lőtt, akkor az volt a feltevése, hogy a puskáját valószínűleg Plósz lopta el. Néhány nap múlva, amikor a csendőrök a szarvasbika ügyében nyomoztak, a puskát a csűrjében volt vetőgép fiókjában találta meg. Ő akkor a kérdéses

puskát átadta Tatai Jánosnak azzal, hogy rejtse el és tartsa magánál, nehogy újból Plósz kezébe kerülhessen.

Tatai József agyonlövését követő napokon, a sötétség beálltakor egy Kerekes Jánosné nevű asszony elhozta a kérdéses puskát azzal, hogy azt tüntesse el, nehogy a csendőrök kezébe kerüljön. Ő akkor a puskát a lakásától 350 lépés távolságra lévő rőzsecsomó alá, a patakba dugta.

A puskát előkerítettük. Sajnos, 14-es kaliberű volt, mi pedig 16-os kaliberűt kerestünk.

A kérdéses puskát, amikor Tatai János és Plósz Lajos Tatai József keresésére indultak, Tatai János felesége elővette a díván aljából és átvitte Kerekes Jánosnéhoz. Kerekesné azután a puskát a községi bírónak adta át.

A lakosság általános véleménye az volt, hogy Tatai János képtelen és gyáva volt öccse agyonlövésére. Mi — ennek dacára — Tatait a már felsorolt adatok alapján őrizetbe vettük.

Tatai őrizetbevétele után bizalmasan olyan hírt kaptunk, hogy 1935 október havában, amikor sarjút kaszáltak, Tatai János két társa előtt azt a kijelentést tette, hogy „jól megfizetne annak, aki József öccsét eltenné láb alól”. A két tanu mielőttünk is megerősítette, hogy Tatai János ilyen kijelentést tett.

Az összegyűjtött adatok alapján ekkor már három gyanúsítottunk volt: Tatai János, a gyávának vélt ember, Plósz Béla, a vakmerő orvvadász és Terebes Ferenc, mint vérengző természetű, munka nélkül jól élni szerető, minden bűncselekményre kapható egyén, akiről időközben azt is megtudtuk, hogy a kritikus napon munkahelyéről indokolatlanul távolmaradt.

Plósz Bélát alapos kikérdezés alá vettük, de ellene semmiféle bizonyító adatot beszerezni nem tudtunk.

Terebes Ferencet szintén részletesen kikérdeztük. Adataink voltak arra, hogy a gyilkosság előtt a délelőtti órákban a kérdéses erdőben járt és aznap este

22 órakor a bányában, a munkahelyén nem jelent meg. Terebes határozottan tagadta, hogy a gyilkosságról bármit is tudna. Felesége is határozottan azt állította, hogy férje a kritikus napon 17 órától másnap reggel 8 óráig a lakószobájukból ki sem mozdult. Terebes hivatkozott arra is, hogy neki az áldozat a legjobb barátja volt. Onként ajánlkozott arra, hogy 8 napon belül a tettest a kezünkbe adja, ha őt szabadon engedjük.

Megpróbáltuk a gyanúsítottak beszélgetéseit is lehallgatni, de ez sem vezetett pozitív eredményre.

Amikor Tatai János megtudta, hogy a bíró által eldugott puska előkerült, igen meglepődött. Látszott rajta a lelkiismeretfurdalás. Négy napi őrizetbentartás és többszöri részletes kikérdezés megtörte és beszélni kezdett. Elmondta, hogy József öccse őt és a feleségét állandóan kiirtással fenyegette. Örökös veszekedés volt a családi életük. Ezt a körülményt Terebes Ferenc is tudta, mivel közvetlen szomszédjukban lakik. Terebesnek egy alkalommal panaszkodott Józsi öccse viselkedése miatt. Terebes ekkor azt kérdezte tőle: „Mit fizet, ha elteszem Józsit láb alól?” Többszöri beszélgetés után 200 pengőt, egy tinót, egy hordó bort és néhány mázsa búzát ígért Terebesnek, de azzal a kikötéssel, hogy csak azután fizeti meg a vérdíjat, amikor már a cselekményt végrehajtotta.

A cselekmény végrehajtása estéjén két liter bort korsóban átadott Terebesnek a kerítésen. A korsót Terebes még nem adta vissza neki.

Tatai János beismerése után Terebest elfogtuk és megbilincseltek, de egyelőre nem kérdeztük ki. Egész éjjel nyugtalankodott. Másnap cigarettát kért, de nem kapott. Kikérdezés alá fogtuk, de tagadott. Magatartása csak akkor változott meg, midőn a Tatai Jánostól hozzá került korsót felmutattuk és annak eredetére vonatkozóan kikérdeztük.

24 óra tagadás után most már megtört és a cselekményt az alábbiak szerint ismerte be: 1935 nyarán

Tatai János különböző ígéretekkel legalább 15 esetben parkodott öt rábeszélési, hogy öccsét tegye el láb alól. A többszöri unszolásra 1935 november 8-án megígérte, hogy ha Tatai József elmegy az erdőbe fáért, agyonlövi, amikor onnan hazafelé jön. November 12-én Tatai János a kerítéshez hívta őt és a felmutatott korsóban átadott két liter bort azzal, hogy „most itt van az alkalom ígéretedet végrehajtani”. A borból körülbelül egy liternyit megivott, azután magához vette kétcsovű vadászpuskáját, amelyet az erdőben rejtegetett. A puskát sajátkészítményű söréttel megtöltve, arra az útvonalra ment, amelyen Tatai Józsefnek ökrösfogatával hazafelé kellett jönnie. Amikor a községtől körülbelül 3 kilométerre, a Ludna völgyébe ért, a holdvilágos estén meglátta Tatait, aki a szekéren ülve, feléje közeledett. Bevárta a szekeret és 15—20 lépés távolságról, az útszélen levő bokorból rálőtt Tataira. A lövés után Tatai József a szekér tetején oldalra fordult.

A lövés után futásnak eredt és a helyszíntől 450 lépés távolságra puskáját a haraszt alá dugta. Ezután hazament a lakására és a cselekmény végrehajtását Tatai János tudtára adta. Tatai János úgy tudta, hogy öccsét vadászpuskával lötték agyon; ezért vitette el feleségével a nála rejtegetett puskát, nehogy az gyanúba keverje.

Terebes Ferenc a cselekmény végrehajtását a helyszínen bemutatta. A gyilkosságot úgy tervezte ki, hogy a csendőrök azt gondolják, hogy Tatai Józsefet az erdőőrök lötték agyon.

A gyilkossághoz használt puskát és kilőtt töltényhüvelyt hosszas keresés után a járőr jelenlétében őmaga találta meg.

A miskolci kir. törvényszék 1936 április 28-án megtartott főtárgyaláson Tatai János elsőrendű vádlott, felbujtót és Terebes Ferenc másodrendű vádlottat, mint tettést gyilkosságban mondotta ki bűnösnek és előbbinél alacsonyfokú műveltségét, utóbbinál ittas állapotát

enyhítő körülménynek betudva, mindkettőt életfogytig tartó fegyházra ítélte.

*

A nyomozást minél több irányban kell folytatni. Az irányokat úgy kapjuk meg, ha a rendelkezésre álló adatok alapján az összes lehetőségeket elképzeljük és ezeket feltevés tárgyává tesszük. A feltevéseket ezután ellenőrizzük, vagyis nyomozzuk, hogy megfelelhetnek-e a valóságnak, helyes irányban haladunk-e a nyomozással. A feltevést el kell vetni, amint azt megállapításaink megdöntötték. Az első feltevés (erdőőrök) itt is megdőlt. A nyomozás második, harmadik feltevéssel próbálkozott, amelyek szintén nem bizonyultak helytállóknak és csak a negyedik feltevés vezetett eredményre.

A nyomozásnak mindig ki kell puhatolni, hogy mit szól a falusi közvélemény, pletyka, suttogás az eseményhez. Ez a módszer már nem egyszer juttatta a megoldáshoz vezető fonalat a nyomozó csendőr kezébe. A falusi szóbeszéd kihallgatására talpraesett ötlet volt olyan egyént beszervezni, aki nem helybeli származású volt, mert az ilyenből hiányzik a többiekkel való összetartozás érzése, nem fúj velük egy követ.

A bűnös sokszor azzal teszi magát gyanússá, hogy túlsokat forgolódik a nyomozás körül és túlságosan szolgálatkésznek mutatkozik. Itt a felbujtó saját öccse holttestének felboncolásánál akart segídekezni, a tettes pedig arra ajánlkozott, hogy legjobb barátja gyilkosát őmaga keríti kézre.

Azzal az ítélettel, hogy valakiről valamilyen bűncselekmény elkövetése nem tételezhető fel, óvatossá kell lenni. Ennél az esetnél a nyomozó csendőrök gyanújával az egész község szembehelyezkedett, mert a becsületes, templomjáró idősebb testvérrel senki sem merte feltételezni, hogy édestestvérét meggyilkoltatja. Az emberi lélek tele van rejtéllyel. Sohasem lehet tudni, hogy kiben mi lakozik.

ORVOSI VÉLEMÉNY ELLENÉRE.

Beküldte: *Rétvári János* alhadnagy.

(1936.)

1936 június 11-én 8 órakor Nagy Ernő kaposmérői lakos az őrsöt szóbelileg arról értesítette, hogy Fehér János 61 éves, kaposmérőilakos a lakásán öngyilkossági szándékából borotvával elvágta a nyakát. Még nem halt meg, de a halál rövid időn belül várható.

Az őrsön csak az őrsfőzőnő volt otthon. Az őrs valamennyi tagja átkutatáson volt, honnan csak 11-én 24 órakor vonultak be. Ekkor értesültek a feljelentésről és a nyomozáshoz csak 12-én reggel foghattak hozzá. Az őrs nem is tartotta nagyon sürgősnek és fontosnak a dolgot, mert Fehér Jánost ismerték és az átkutatás alatt már hírül vitték, hogy Fehér János öngyilkosságot követett el. Ezt természetesnek is találták, mert életmódja miatt nemcsak az őrs, hanem a lakosság is ilyen végét várta Fehér életének. Nem egyszer hangoztatta, hogy öngyilkos lesz.

Fehér János ugyanis a község szélén egy magányos házban lakott egyedül. Felesége már évekkel előbb meghalt, a fia pedig nősülése után Edde községben telepedett le. Az öreg szomorú és egyhangú életén úgy segített, hogy Kaposvárról kéteshírű nőket hozott magához és azok vezették háztartását, míg minident el nem hordták.

12-én 5 órakor az őrsparancsnok Déri József és Molnár István törzsőrmestereket vezényelte ki a nyomozásra. A járőr első dolga a helyszíni szemle megajtása volt. Fehér Jánost a lakása konyhájában, egy öreg díván előtt, a földön hanyatt fekvé, nagy vértócsában, holtan találta. Úgy látszott, hogy a dívánon megelőzőleg az elhalt feküdt. A konyhában levő ágy

meg volt vetve, de azt látszólag senki sem használta. Az elhalt balkeze mellett a földön egy véres borotva volt, a hulla nyakán, közvetlenül az álla alatt és a gégefőn, 11 centiméter hosszú és a gégeig hatoló vágás tátongott. Az egész arc és a fej aludt vérrel volt borítva. A nyaki sérülések iránya megfelelt a balkéz munkájának. Dulakodási nyomot a járőr nem észlelt, annál is inkább, mert a helyszínen már sokan megfordultak.

A járőr a nyomozás folyamán az előljárásnál megtudta, hogy az esetet a körjegyző bejelentette távbeszélőn a kir. ügyészségnek és a főszolgabírónak Kaposvárra, azzal, hogy az elhalt öngyilkos lett.

Az esetet Meleg Jozefin, az elhalt rokona fedezte fel 11-én 6—7 óra között, midőn a lakáson megjelent, hogy az elhaltat fát vágni hívja.

Meleg Jozefin azt adta elő, hogy a konyha ajtaja nyitva volt. Fehér Jánost a leírt helyzetben még élve találta. Hörgött, de beszélni már nem tudott. Orvost hívott, hogy talán még tud rajta segíteni, de mire az orvos megérkezett, Fehér már halott volt. Az orvos megvizsgálta és a halál okául a nyakon levő borotvavágást állapította meg és azt mondta, hogy Fehér maga vetett véget életének, a helyszín is azt mutatja.

A kaposmérői körjegyző bejelentésére 11-én délután a járási tisztiorvos is kiszállt, a hullát szintén megvizsgálta és kijelentette, hogy Fehér János öngyilkos lett.

Ezeket a járőr a körjegyzőtől hírül véve, továbbá, mert öt-hat tanu is azt adta elő, hogy az elhalt többször hangoztatta, hogy öngyilkos lesz, biztosra vette, hogy Fehér János önkezeivel vetett véget életének. Ezért aztán nem is tartotta szükségesnek, hogy a hullát a két orvos után maga is megvizsgálja és már be is akart vonulni. A hatóság a temetési engedélyt megadta és Fehér Jánost 12-én 18 órakor temetni akarták.

A körjegyző távbeszélő-értesítésére az elhalt fia, ifjú Fehér János is megjelent Eddéről és a temetkezési előkészületeket megtette. Ifjú Fehér János a hullát azonmódon véresen akarta a koporsóba helyezni, de a rokonok azt kívánták, hogy a hulláról mossák le a vért. Ifjú Fehér János némi vonakodás után beleegyezett, de a hulla lemosására a községbeliek közül senki sem vállalkozott s így kénytelenek voltak erre a célra Kaposvárról, a temetkezési vállalatától egy embert hozatni.

A járőr ezekről értesült és bizalmasan megkérte Szalai Györgyöt, a temetkezési vállalat alkalmazottját, hogy a hulla mosásakor a testet alaposan nézze meg, hogy nincs-e rajta a nyakon kívül máshol is sérülés.

12-én 15 órakor Szalai a járőrrel bizalmasan közölte, hogy amikor a hulla mosásához fogott, ifjú Fehér János arra kérte, hogy ha valamit észrevesz az öregben, ne szóljon senkinek semmit. Azt is közölte, hogy a hulla fején hátul, a sűrű hajzat közt, gyanús sérülés van.

Erre a járőr a lemosott hullát tüzetesen megvizsgálta és a fejen hátul 6 centiméter hosszú, mély sérülést talált, mely a koponyacsonton is áthatolt. A hulla további gondos vizsgálata során a járőr még mindkét halántékon is fedezett fel 5—6 négyzetcentiméter nagyságú, véraláfutásos sérülést.

Észleleteit az őrsparancsnoknak, az őrsparancsnok pedig a kaposvári kir. ügyészségnek távbeszélőn jelentette, kérte a bizottság kiszállását és a temetési engedély visszavonását. Egyben a járőr intézkedett, hogy a hullát ne temessék el, mert már alig egy óra volt a temetés kitűzött idejéig.

Mivel kétségtelennek látszott, hogy bűncselekmény történt és annak elkövetésével, különös viselkedése miatt, elsősorban az elhalt fiára lehetett gyanakodni, az őrsparancsnok ifjú Fehér Jánost elfogta, az őrsre kísérte, de estig egy szót sem szólt hozzá.

Estére a fogoly nyugtalankodni kezdett és arra kérte a járőrt, hogy kérdezzék már ki. A járőrvezető azt mondta neki, hogy majd akkor kérdezik ki, ha a gyilkosságra még több bizonyítékot szereznek be és ha önként jelentkezik a beismerésre. Időközben sikerült ifjú Fehér János bűnössége mellett szóló bizonyítékokat is beszerezni. Így akadt egy tanu, aki látta őt 11-én fél 4 óra tájban a somogyjádi vasútállomás közelében, amint hazafelét tartott Eddére.

12-én este megkezdtek a kikérdezést. Tagadott. Azt mondta, hogy 5—6 tanuval tudja igazolni, hogy azon az éjjelen otthon volt Eddén. Mikor azonban a járőr elébe tárta Szalai bemondását és annak a tanu-nak a vallomását, aki őt hazafelé menni látta, a gyilkosság elkövetését az alábbiak szerint ismerte be:

1935 június 10-én 21 óra 43 perckor Somogyjádról induló vonattal eljött Kaposvárra, Kaposvárról Kaposmérőre gyalogolt, hogy apjával végezzen, mert nem nézhette, hogy az apja feslett életű nőekkel éljen és kis vagyonát azokra költse.

11-én fél 1 óra tájban megérkezett apja kaposmérői lakásához és bezörgetett. Apja beengedte a konyhába és korholta, hogy mit keres ilyen későn nála, majd azt mondta, hogy takarodjon ki a házából.

Közben az apja kiment az udvarra, amikor visszatért a konyhába, olyan mozdulatot tett, mintha őt a kályha mellett álló baltával meg akarta volna ütni. Apját megelőzte, a baltát felvette és apját a balta fokával jobbról halántékon ütötte. Apja a földre esett, majd fel akart kelni. Mivel félt az apja bosszújától, a balta élével hátulról fejbevágta, mire apja ismét a földre esett. Ezután kihozta a szobából apja borotváját és a földön fekvő apja nyakát két vágással elmeteszte, majd a borotvát apja mellé dobta, hogy azt a látszatot keltse, mintha öngyilkossá lett volna. A baltát kivitte és a sertésól padlására rejtette, azután gyalog elment

Eddére és közölte feleségével, hogy végzett az apjával.

Amikor a bizottság 1935 június 13-án 14 órakor megérkezett, gyanúsított a gyilkosságot a vizsgálóbíró előtt is megismételte.

A boncolóbizottság megállapította, hogy a nyakon az egyik vágás, a baloldali halántékon az ütés és hátul a fejen a vágás halálos volt, a többi sérülések súlyosak voltak.

1935 augusztus 21-én a kaposvári kir. törvényszék ifjú Fehér Jánost gyilkosságért életfogytiglani fegyházra ítélte.

*

A nyomozó csendőr nélkülözhetetlen tulajdonsága a bizalmatlanság és kételkedés. Bizalmatlannak és kételkedőnek kell lennie mindennel és mindenkivel szemben mindaddig, amíg meggyőződést nem szerzett arról, hogy a bizalmatlanságra ok nincsen. „Hátha nem így van? Hogyan lehet másképpen?” — olyan kérdések, melyeket a csendőrnek a nyomozás során minden felbukkanó kérdés elbírálásánál fel kell vetnie.

További tanulság az, hogy szakértők bevonása korántsem mentesíti a csendőrt attól, hogy a maga részéről a nyomozás tárgyát képező eset kiderítését más utakon is ne keresse. Eltekintve attól, hogy a szakértő is ember, aki tévedhet (erre ez a nyomozás jó példát nyújt; a tévedés alapja itt a felületesség volt), a felmerülő kérdések közül rendszerint csak egyesekre tud válaszolni, a többi kérdés tisztázása a nyomozás feladata. Éppen a gyilkosság és öngyilkosság megkülönböztetése az a probléma, melyet rendszerint csakis a szakértő és nyomozás vállvetett munkája tud kétséget kizáróan tisztázni. A leírásból nem tűnik ki, hogy az elhalt jobb- vagy balkezes volt-e, így azt kell valószínűsíteniünk, hogy jobbkezes volt. Bár nincs kizárva,

hogy jobbkezes ember a nyakát balkezevel vágja el, de az a tény, hogy a borotva a hulla balkeze mellett hevert a földön, arra legalább is alkalmas volt, hogy a járőr gyanúját felébressze. Gondolkodóba ejthette volna a járőrt a nyitva talált ajtó is. Az viszont már jó csendőrmunka volt, hogy ifjú Fehér viselkedésében észrevette a gyanú alapját és a hullamosót is bekapcsolta az ügybe.

EGYETLEN FELTEVÉS NEM ELÉGI

Beküldte: Gönczy Antal tiszthelyettes.
(1939.)

1939 április 11-én 11 órakor a pécsváradi őrsparancsnokság a nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy Szép Sebő 61 éves pécsváradi lakost a szőlőhegyen levő présházában, az ágyon ülve, holtan találták. A hulla fején ütések nyomai látszanak, tehát bűncselekmény forog fenn.

Az alosztályparancsnokság az őrs támogatására, helyszínelésre és nyomozásra engem vezényelt ki.

A helyszínen az alábbiakat állapítottam meg.

Az elhalt présháza a pécsváradi határban van, a községtől 2 km-re keletre levő szőlőhegyen. A présház közelében lakóház nincs, csak ugyanilyen présház- és pinceépületek vannak elszórtan a szőlőhegyen.

Az elhalt hullája a présházban levő kis külön szobában, egy ágyon, keresztben ülve, taláztatott meg, hátal a falnak támaszkodva. Fején és jobb halántékán síma felületű tárgy okozta ütési nyomok voltak véraláfutásokkal, duzzadással, felhámhorzsolással, de általában kevés vérzéssel. Az ütések a koponyacsontot nem zúzták be sehol, ezt tapintással is meg lehetett állapítani. A ruházatán, sem körülötte az ágyon, de sehol a szobában vérnyomok nem voltak. Nem voltak a ruházatán más szennyeződések sem, amit könnyen meg lehetett állapítani, mert fekete kamgarn ünnepi ruházat és tiszta fehérnemű volt rajta. Ellenben fekete posztókalapja az ágy előtt az asztalon volt nyílásával lefelé és belsejében, jobboldalán az izzasztóbőrön és a szélposztón, vérnyomok voltak.

Az elhalt széklete és vizelete a ruházatában volt és a széklete a jobb alsó lábszárára is lefolyt.

A présház ajtaja be volt téve, de kulccsal bezárva

nem volt. A kulcs a szobában az elhalt kalapja mellett, az asztalon volt.

Az elhaltat 11-én reggel 5 óra tájban találta meg Vermes József munkás, akit az elhalt fiai fogadtak fel szőlőt metszeni.

A helyszínen más lényeges adatot nem lehetett megállapítani.

Az elhalt hozzátartozói előadták, hogy az elhalt előző nap, 10-én (húsvét második napja volt) ebéd után kiment a présházba és hogy este nem ment haza, nem tűnt fel nekik, mert máskor is előfordult, hogy az öreg 2—3 nap sem jött haza a pincéből. Vitt ki magával kenyeret, szalonnát és azzal, valamint borral éldégt napokon át. Hogy az elhaltat ki ölhetette meg, arra semmit előadni nem tudtak.

A közben kiszállott bizottság a hullát felboncolta és megállapította, hogy a fentebb leírt fejsérüléseken kívül az elhaltnak, külső nyomok nélkül, még 8 oldalbordája is el van törve.

A helyszín és a boncolás adatai tehát kétségtelenül bűncselekményre mutattak, még pedig olyan bűncselekményre, amelyet nem a présházban, hanem mástutt követtek el és csak azután helyezték a hullát a feltalálási helyére.

A nyomozás minden támpont nélkül, csupán a helyszín és a boncolás nyújtotta adatokon épült feltevéseken indult meg, kutatva azt, kinek volt érdeke, hogy az elhaltat láb alól eltegyék és hogy a hullát a présházban találják meg?

Az elhalt folyton részegeskedett, semmit nem dolgozott és asszonyoknak udvarolt. Ezekért családja többször szidta az elhaltat. Az elhaltnak két fia volt, mindkettő nő, a 28 éves Sándor, aki atyjával egy házban lakott és a 33 éves Ferenc. Munkásemberek, jó hírnévnek örvendenek, a nyomozó járőrök gyanúja mégis a két fiú ellen irányult, azzal a feltevessel, hogy nekik volt érdekük a különködő — és a családra a

folytonos részegeskedésével és ledér életmódjával csak szegényt hozó atyjukat eltenni láb alól. Nekik lehetett érdekük az is, hogy az elhaltat ülőhelyzetben találják meg, mintha az öreg csak magától aludt volna el.

De egyúttal megindult a nyomozás a szőlőhegyen lakó Vörös János ellen is. Ugyanis az elhalt Vörösnének is udvarolt és ha a szőlőben tartózkodott, gyakran felkereste Vörösnét a lakásán. Vörös József kubikusmunkás, legtöbbször távol vidéken dolgozik és csak vasárnapra megy haza családjához. A járőrök feltevése az volt, hogy Vörös tudomást szerzett arról, hogy az elhalt a feleségének udvarol. Húsvét második napja lévén, otthon volt családjánál és este leszámolt az öreggel. Vörösné ugyan előadta, hogy férje még ünnep második napján délután 13 óra tájban elindult kerékpáron Izménybe, ahol akkor kubikolásnál dolgozott, hogy estig odaérjen és másnap pihent erővel fogjon munkához. Azért egy járőr elment nyomban Vörös alibijének tisztázására.

Járőr ment még Sötér István cuni lakosért is. Sötér ugyanis Vörösnével szerelmi viszonyt folytatott. Többször megfordult a lakásán olyan időben, amikor annak férje távol volt. Vörösné tagadta ugyan, hogy Sötér a kérdéses napon, ünnep második napjának délutánján a lakásán megfordult volna. A nyomozó járőrök ellenben megállapították, hogy Sötér a kérdéses délután a faluban megfordult. Így, feltevés szerint, ha Sötér a faluban megfordult, lehetetlen, hogy az asszonyt fel ne kereste volna, tudva esetleg azt is, hogy a férj már 13 óra tájban elment hazulról a mintegy 70 km távolságra levő Izménybe. Feltevés szerint, Sötér az asszonyt este felkereste és az elhaltat vagy már ott találta az asszony lakásán vagy pedig az elhalt érkezett később az asszonyhoz és zavarta meg őt, valamiért összevesztek, aminek végül az elhalt vallotta kárát.

Tehát megindult a nyomozás elsősorban az elhalt

két fia, de általában az egész család ellen. A család ellen erősítette a gyanút az is, hogy az elhaltat nem nagyon siratták, nem lehetett viselkedésükről nagyobb bánatot leolvasni, bár ez magyarázható volt az elhalt különctermészetével, iszákosságával stb. is. Az ellenük folyt nyomozás azonban holtpontra jutott. Nem lehetett szerezni ellenük bizonyítékot.

Megdől a gyanú Vörös János ellen is. Nevezett igazolta, hogy a kérdéses délután 18 óra tájban már megérkezett Izménybe, ahol történetesen a bíróval is beszélt, 20 óra tájban pedig öt társával együtt lefeküdt aludni. Társai bizonyították, hogy reggelig nem volt távol. Ugyanígy elesett a Sötér ellen támasztott gyanú is. Nevezett-szintén megbízható alibit igazolt. Megfordult ugyan valóban a bűncselekmény elkövetésének estéjén a faluban, de az asszony lakására, a szőlőhegyre ezúttal nem ment ki, hanem a faluban egyik nagybátyjánál aludt.

A fentiek szerint a nyomozás teljesen holtpontra jutott volna, ha a járőröknek közben újabb gyanúja nem támad. Az egyik járőr gyanúja ugyanis sem a hozzátartozókat, sem Vörös János, sem Sötér ellen nem irányult, hanem a bűncselekmény elkövetésével kizárólag és egyedül Vörös Jánosnét gyanúsította. Hogy miért követte volna el Vörösné a bűncselekményt, azt egyelőre megmagyarázni nem lehetett, sőt a körülmények nem hogy ellene, hanem inkább az ügyben való ártatlansága mellett szóltak. Az elhalt ugyanis, mivel udvarolt neki, mint rászoruló szegény asszonyt anyagi támogatásban részesítette. Amit csak lehetett, hordott neki, pl. zsírt, szalonát, lisztet, szappant stb.-t. Többször látták, hogy ilyesmit vitt az asszonynak. Tehát az öreg elpusztulásával Vörösné ezektől az anyagiaktól elesett, ez pedig nem állhatott érdekében. Más okot sem lehetett találni, amiért Vörösné megölte volna az öreget. Ez a járőr kezdettől fogva mégis Vörösnét gyanúsította a bűncselekmény elkövetésével. Vörösné

ugyanis beismerte, hogyha az öreg kiment a szőlő-hegyre, őt a lakásán mindig felkereste, de ha az öreg egész nap a szőlőben tartózkodott, akkor naponta többször, 5—6-szor is elment hozzá. A kérdéses délután is, amint kiért az elhalt a szőlőbe, szemtanuk szerint, mindjárt Vörösné lakására ment, de mert most az asszonyt nem találta otthon, később újból elment oda. Vörösné azonban csak alkonyattájban tért haza, mert ünnep lévén, az anyját látogatta meg. Azt azonban már tagadta Vörösné, hogy az elhalt este is felment volna hozzá. Az pedig hihetetlen volt, hogyha délután többször kereste, este ne ment volna fel hozzá, amikor úgyszólván a szőlőben maradt éjjelre. Ehhez a feltevéshez járult még Vörösné gyanús, ideges viselkedése is.

Tehát a járőr feltevése az volt, hogy az elhalt, mivel délután nem találta otthon az asszonyt, este újból elment hozzá és ott történt valami közöttük, amiért az asszony ütlegette és megtaposta az öreget. És az asszonynak volt érdeke, hogy ne az ő lakásán találják meg a hullát, hanem inkább a présházában, olyan helyzetben, mintha az elhalt nem is bűncselekmény folytán pusztult volna el. A járőr azért elhatározta, hogy mielőtt Vörösnét őrizetbe venné és ellene a nyílt nyomozást folytatná, a fentebb leírt feltevésen és a gyanús viselkedésén kívül még más meggyőződést is szerez a tettességé mellett. A járőr a következőképpen járt el:

A sötétség beállta után bement az asszonynak a szőlőhegyen levő lakására. Azt mondták az asszonynak, hogy idegen csendőrök és eltévedtek. Az asszony szívesen vállalkozott, hogy megmutatja a járőrnek az utat, de a járőr fáradtságot színelve, leült és közömbös dolgokról kezdett beszélni. Beszéd közben megjegyezte a járőr egyik tagja, hogy „honnan tudott az a vén ember leesni, hogy ennyire összetörte magát?...” Az asszony erre, szinte elkapva a szót, kérdezte, hogy „hát leesett az öreg valahonnan?...” A járőr ezután

elbeszélte, hogy a boncolásnál megállapították, hogy az elhalt valahonnan leesett és úgy törte össze magát, abba halt bele. Az asszony erre egész megkönnyebbülten bizonyított, hogy „úgy van, leesett az öreg, ne is keressék tovább!” Másnap már meg is mutatta azt a partot a szőlőben, ahonnan leesett az öreg, elbeszélve, hogy a kérdéses délután, alkonyattájban az elhaltat ezen a parton látta sétálni és egyszer, amint újból odanézett, akkor már az öreg a part tövében volt „leesve”.

Tehát az asszony beleesett a csapdába. Elárulta magát. A járőr pedig meggyőződött gyanúja alaposágáról. Erre pedig különösen szükség volt, ha figyelembe vesszük, hogy egy olyan anyának meggyanúsításáról volt szó, akinek három apró gyermeke van és akinek esetleg ártatlanul való meghurcolása lelkiismereti kérdés is.

Most már azonban a járőr nyugodt lelkiismerettel őrizetbe vette az asszonyt és a község házára kísérve figyelmeztette, hogy tagadása hiábavaló lenne és okosabb lesz, ha elmondja, hogy miért „bántotta” az öreget. Az asszony pár pillanatig hallgatott, küzdött magával, azután beszélni kezdett és az alábbiak szerint mondta el az esetet:

Az elhalt a kérdéses este 22 óra tájban lakásának ablakán zörgetett és kérte, hogy eressze be. Ő már gyermekeivel együtt ágyban volt. Nála aludt még keresztanyja, Sajgó Ferencné is, aki a zörgetésre szintén felébredt. Ő a keresztanyja előtt szégyelte, hogy az elhalt éjjel a lakásán bebocsátást kér, azért az elhaltat megdorgálta és figyelmeztette, hogy távozzon az ő lakásától. Az elhalt azonban nem ment el, hanem hol az ajtón, hol az ablakon tovább zörgetett. Ő erre mérges lett, felkelt, kiment és a tornácra egy kezeügyébe eső meszelőnyéllel az öreget 2—3-szor jól fejbeütötte, amittől az összeesett. Ezután ő bement és lefeküdt. Kb. egy félóra múlva hallották, hogy az öreg nyöszörögve a tornácra csúszkál. Sajgóné erre kérdezte, hogy mi van

az öreggel, miért nyöszörög? ... Ő erre ismét felkelt, kiment és az öreget a tornácon, ahol feküdt, megta-
posta (8 oldalbordája eltört). Közben kiment a szobából Sajgóné is, aki megijedt, amikor az öreget a földön
fekve meglátta és odament, próbálta felállítani, de az
öreg már felállni nem bírt. Ő akkor kérte Sajgónét,
hogy segítsen az öreget felvinni a préházhoz, nehogy
itt haljon meg, mert abból baj lenne. Az öreget azután
felcipelték a 210 m-nyire levő préházhoz, de az már
félúton meghalt.

A járőr mindkettőjüket elfogta és Vörösnét szán-
dékos emberölésért, Sajgónét pedig bűnpártolásért a
kir. ügyészségnek átadta.

*

A leírt eset nagyon érdekes és nagyon tanulságos.
Gyilkoságnál, szándékos emberölésnél a nő gyakran
szerepel, mint felbujtó, mint bűnsegéd, mint bűnpár-
toló, de már jóval ritkábban, mint tettes.

Kivétel a méreggel elkövetett gyilkosság. Ez a nők
különlegessége. Itt szándékos emberöléssel állunk
szemben, melyet nő egyedül követett el férfin és a
tettes egy másik nő, mint bűnpártoló segítségével állí-
totta be a helyszínt meglehetősen nagy fizikai teljesít-
ménnyel a nyomozás félrevezetésére.

Érdeemes azt a kérdést is megvizsgálni, hogy a nyo-
mozás elején miért tartották a nyomozásban résztve-
vők Vörösné tettességét teljesen valószínűtlennek.
Azért, mert a tárgyi tényálladék tekintetében csak egy
feltevésből indultak ki. A gyilkosságból ugyanis. Gyil-
kosságnál nehéz elképzelni, hogy azt olyan valaki kö-
vesse el, akinek a sértett halála egyenesen ellenkezik
az érdekeivel. A szándékos emberölés már más. Az hir-
telen felindulásban is elkövethető és olyankor bizony
előfordulhat, hogy a tettes egyenesen érdekei ellen
cselekszik. A nyomozásnak tehát már eleve, vagyis

midőn a boncolás és a helyszín a természetes halál, a
baleset és az öngyilkosság lehetőségét kizárták, kettős
feltevésből: gyilkosság és szándékos emberölés, kellett
volna kiindulni. Akkor a szerető nem állt volna már az
elején sem gyanún felül, bár el kell ismerni azt is, hogy
az elkövetési mód durvaságából (8 bordatörése), to-
vábbá a hullának az elkövetési helyről a préházba
való cipeléséből nehéz volt tettesként nőt feltételezni.

CSAK SOK FELTEVÉSBŐL LESZ EREDMÉNY.

Beküldte: *Kozma Mihály* tiszthelyettes.

(1936.)

1932 május 4-én 10 órakor a polgári őrsvonaton a debreceni nyomozó alosztályparancsnokságának arról tett jelentést, hogy Polgár község és Folyás-tanya között elhúzódó vasútvonal mentén, a 8-as számú őrházban május 3-án 19 órakor Nemes Imre vasúti őrfeleségét, sz. Cseresnyés Zsófiát bezárt ajtó mögött vértócsában feküdvé, meggyilkolva találták. Szíve táján két szúrt seb látható. Az őrsvonati munkáját látott fennforogni, ezért a helyszínelő alcsoport kirendelését kérte.

Az alosztályparancsnokság az őrsvonati támogatására engem és Gácsi József törzsőrmestert, mint nyomozókat, mint daktiloszkópust és fényképészt pedig Vajas Sándor törzsőrmestert vezényelte ki.

A helyszínre május 4-én 16 órakor értünk. Velünk egyidőben megérkezett gépkocsin a nyíregyházi kir. törvényszék vizsgálóbírája is a törvényszéki orvossal, hogy a hulla boncolását fogatosíthassa.

Azonnal részletes helyszíneléshez kezdtünk, amely az alább felsorolt adatokat szolgáltatva:

A 8-as számú őrház Polgár és Ohatpusztakócs között elhúzódó vasútvonal mentén, a polgári vasútállomástól 1.8 kilométer távolságban fekvő, egyedülálló épület, amely a községtől is 2 kilométer távolságra van. Előtte a vasútvonalat a Polgár felől Hajdúböszörmény felé húzódó forgalmas vármegyei út szeli át.

Az őrházat a vasút feletti részen 1 méter magas díszbokrok szegélyezték, míg egyebütt napraforgó-kóró választotta el a gazdák földjétől. A díszbokor, illetve kórókerítésnek nem volt kapuja, csupán hézagok szá-

kították meg, úgy, hogy az udvarra négy irányból is be lehetett jutni.

Az őrház egy szobából és egy konyhából állott. A konyha ajtaja közvetlenül az udvarra nyílt. Ennek az ajtónak a kulcsa hiányzott. Valószínűleg a tettes vihette el, mert az ajtót a polgári őrsvonati járőre zárva találta, amidőn a feljelentésre, az elhalt férjének társaságában a helyszínen megjelent.

A konyhaajtón belépve, balra nyílt a szoba ajtaja, amely félig nyitva volt. A szobában, a padlón, a küszöbtől egyenes irányban befelé, teljesen felöltözve feküdt a hulla, szétterpesztett lábaival a küszöb felé úgy, hogy a jobbláb a szobaajtó további kinyílását akadályozta.

A halott két karja oldalt, vállmagasságban széjjel volt tárva, körmei alatt gyúrott tésztamorzsák látszóttak. Fején a hajzat össze volt kuszálva, dulakodás nyomait mutatta. A fejkendő a lábainál hevert, ahova látszólag dulakodás közben került. A hulla törzse alatt, a padlón 95 centiméter átmérőjű körzetben vértócsa volt és az összegyűretlen állapotban levő háziszóttos pokróc is vérral volt átitatva. A hulla ruhája a térdétől számítva, felfelé 20 centiméternyire felhúzva, alsónadrágja pedig a derekáról a térdéig lehúzott állapotban volt, de erőszakos nemi közösülésre mutató nyomok nem látszóttak. A hulla orrának jobb oldalán 1 centiméter hosszú, tatóngó, éles szélű anyagihiány, szíve táján két, a mell alatt és a hasán szintén két, összesen négy tatóngó, szúrástól eredő seb volt. Utóbbiak a törvényszéki orvos véleménye szerint egyenként is haláltokozók voltak. A hullamerevség még alig mutatkozott s a belső vizsgálat szerint a gyomor üres volt.

A konyhában egy vederben négyliternyi véres víz volt. A vizesveder előtt a karosszéken egy vizespohár állott fillérmnyi nagyságú véres folttal.

A vályogból épített takaréktűzhely sütőjének tetején három darab fűszeres bádogdoboz állott. A középső

doboz tetején egy félig elszívott „Levente“-cigaretta volt, amely a doboz tetejét kissé megpörkölte, ami arra mutatott, hogy égő állapotban tették oda.

A szobában az asztalon kevés kockárávágott és nagyobb részben csigaalakúra feldolgozott tészta feküdt az abroszon és egy porcellántányérban. A tányérra egy másik tányér üregével rá volt borítva s ennek felfelé néző, peremes fenékrészén egy darab egypengős volt. A kétajtószárnyas szekrény egyik szárnya teljesen nyitva volt. Előtte a padlón 23 darab fehérnemű — törülközők, szakajtókendők, párnahuzatok, férfiingek — feküdtek, egymásra rendben lerakva. Egyik fehérneműdarab sem volt véres. A ruhákat szétrakva, köztük egy fehér levélborítékban egy darab 20, egy darab tízpengős bankjegyet és négy darab egypengőst találtunk. A szekrényben levő többi fehérnemű érintetlen állapotban volt.

A szekrény fiókja ki volt húzva, a benne levő iratok és ruhaneműek össze-vissza voltak hányva, tetejükön egy üres barna bőr aprópénztárca feküdt, amelynek egyik külső és mindkét belső oldalán véres ujjnyomok látszottak. Az eszközt, amelyet a gyilkosság elkövetésénél a tettes használt, nem sikerült megtalálni, de nem került elő a konyhaajtó kulcsa sem. A helyszíni szemle adatai alapján a következőket állapítottuk meg:

1. Gyilkosság történt. Ezt a hulla helyzete s a külsérelmi nyomok kétségtelenül mutatták.

2. A tettes a gyilkosságot rablási szándékból, a déli órákban követhette el. A rablási szándék mellett a szekrényben való kutatás bizonyított, az időpontra pedig a hullamerevségen és a gyomor ürességén kívül a tészta csinálása adott támpontot, azt mutatva, hogy az áldozat ebédfőzéshez készült.

3. A tettesre vonatkozólag közelebbit nem tudunk következtetni, csupán annyit, hogy „Levente“-cigaretát szívott, véres lehetett a ruházata és hogy a helyzet-

tel nem volt teljesen ismerős, mert a pénzt nem találta meg.

Ebből kifolyólag, mielőtt tovább nyomoztunk volna, fontosnak tartottuk azt is tisztázni, hogy az áldozat férjének, Nemes Imrének nem volt-e valamilyen oka, hogy feleségét eltegye vagy eltétesse láb alól. Nemes Imre a részletes kikérdezés során előadta, hogy feleségével jó viszonyban volt, békés családi életet éltek. Felesége rendes, otthonát szerető nő volt, akiről senki rosszat nem hallott.

A gyilkosság napján való holtartózkodásra nézve azt adta elő, hogy 6 órakor a pályatestre kiment hat munkással dolgoztatni, akikkel csak 18 órakor tért vissza az órházhoz. Az órházba be akart menni, de a konyhaajtót zárva találta. Nem nyugtalankodott, mert azt gondolta, hogy felesége a községbe távozott, ezért a munkásokkal együtt ő is a községbe ment és ott egy szabónál ruhát szabatott magának. Azután a kocsmában volt, majd 20 órakor hazament, de miután akkor is zárva találta a konyhaajtót, a kinyitott, de behajtott állapotban levő ablakon benézett s ekkor látta, hogy felesége vértócsában a földön fekszik. Rögtön orvosért küldött, ő pedig az órháznál maradt. Nemes előadása teljesen elfogadhatónak látszott ugyan, alibijét a vele volt hat munkás kétségtelenül igazolta, mégis puhatolást vezettünk be az áldozat családi körülményei és viszonyai után. Ezek során megállapítottuk, hogy Nemes hároméves kisgyermekét a gyilkosság előtti napon szüleihez a községbe bevitte s Tiszaecsegén udvarolt egy Szász nevű kovácsmester feleségének, akitől a férje emiatt huzamosabb időn át különváltan is élt.

Mindezeket figyelembevéve, az eddig összegyűjtött adatok alapján három feltevést állítottunk fel, és pedig:

1. Nemes Imre, a meggyilkolt nő férje, vagy esetleg annak szeretője, bosszúból vagy szerelemfélétségből követte el a gyilkosságot.

2. Ismeretlen tettes követte el, aki mint átutazó, csavargó, az egyedülálló őrházba kéregetés vagy más ürüggyel bement s az egyedül levő nőt látva, kirabolta és — mert esetleg segítségért kiabált — megölte.

3. Községbeli vagy környéki tanyai lakos volt a tettes, aki a meggyilkoltat esetleg személyesen is ismerte s az ismeretség révén akadálytalanul be tudott jutni az őrházba.

A felsorolt három feltevés alapján a nyomozást egyszerre indítottuk meg, amely az egyes feltevésekre a következő adatokat eredményezte:

Az első feltevés alátámasztására nem sikerült adatot beszerezni. Szász kovácmester felesége, továbbá egy másik nő is, aki szintén közelebb állt Nemes Imréhez, kifogástalan alibit igazolt.

A második feltevéssel kapcsolatban elsősorban annak megállapítására törekedtünk, hogy mint idegen, ki járhatott a gyilkosság napján a környéken.

Az ilyen irányban folytatott nyomozás során három különböző gyanús idegen nyomára bukkantunk, akik az elkövetési idő körül a környéken megfordultak. Kettőt közülök sikerült is kézrekeríteni, de szerepük tisztázódott. A harmadikról is sikerült megállapítani, hogy tettesként nem jöhet számításba. E feltevést azért nem ejtettük el végleg, hanem a harmadik feltevéssel kapcsolatban végzett adatgyűjtés keretében erre nézve is igyekeztünk adatokat beszerezni.

A helybeli, illetve a környékbeli egyén tettességére vonatkozó harmadik feltevésünkre az adatgyűjtés során elsősorban az őrskörletben nyilvántartott szokások, rovtottmultú és gyanús egyének ellen vezettük be a nyomozást és ezek lakásain a véres ruhadarabok, ölésre alkalmas eszközök felkutatása végett és az elrabolt pénz után házkutatásokat tartottunk és személymotosásokat foganatosítottunk. Ez sem vezetett eredményhez s a gyanúba vett egyének kivétel nélkül alibit is igazoltak. Ezek után a községben olyan tanuk

után puhatoltunk, akik május 3-án az őrház körül és az ahhoz vezető útvonalak mentén dolgoztak, vagy újuk ott vezetett el, hogy ezek kikérdezése révén állapíthassuk meg, ki láthatta a szobából ki-kijáró Nemesnét s kit láttak az őrházba, vagy az udvarra bemenni. Sajnos, ezúton sem sikerült eredményt elérni. Csupán egy tanut találtunk, aki Nemesnét a gyilkosság napján körülbelül 10 órakor az őrház udvarán látta, de mást ott megfordulni, vagy az őrház környékén jární, ő sem látott.

Párhuzamosan ezzel a puhatolással, egyik járőr a kocsmárosokat, henteseket és élelmiszerárúsokat kérdezte ki, hogy gyanús idegenek nem fordultak-e meg üzletükben, községbeli nem eszközölt-e feltűnő vásárlást, nem fizetett-e valaki véres pénzzel.

Különös súlyt kívántunk helyezni az útvonalak mentén levő kocsmárosokra és azok alkalmazottaira, valamint az oda gyakran járó vendégekre, mert nem tartottuk lehetetlennek, hogy valamelyik helybeli egyén italozás közben elárulhatta előkészületeit, vagy pedig a gyilkosság után tanusíthatott gyanús viselkedést.

Ezirányú puhatolásunk során Létai Dezső polgári kocsmáros előadta, hogy május 3-án Gajdos Gyula és Király József tanyai legények két alkalommal, délelőtt és délután is voltak a kocsmában borozni, délelőtt oda együtt mentek be és félórai ott tartózkodás után együtt eltávoztak. Körülbelül egy óra múlva Király József visszatért és újból borozott. Eközben a kocsmába betért egy fiatal legény is, aki Bácshalompusztáról Polgár községbe a házakhoz tejet szokott szállítani. Az illető a Polgárt és Hajdúnánást összekötő, a 8-as számú őrház előtt elhúzódó útvonalon járt naponta kétkerekű taligán be a községbe. Nevét a kocsmáros nem tudta megmondani, de miután a legény naponta meg szokott fordulni, megígérte, hogy másnap megállapítja.

Ennek a vallomásnak alapján a járőr Gajdos Gyula

lát kikérdezte, aki előadta, hogy május 3-án 10 óra tájban három lovát bevezette Polgár községbe a kovácshoz vasaltatni. Mivel a kovács el volt foglalva, a lovakat otthagya, elindult a közelben levő Létai-féle kocsmába egy pohár bort inni. Útjában az utcán találkozott Király József szomszédpanyabeli legénnyel, akivel együtt mentek a kocsmába, ahol bort ittak. A kocsmából együtt távoztak; ő visszatért a kovácshoz, Király pedig a községbe ment. A lovai vasaltatása körülbelül 14 óra tájban befejeződött. Hazatérőben lovait a kocsmá előtt kinthagyva, ismét bement italozni. A kocsmában újból ott találta Királyt, aki császárkörtepálincát fizetett neki. Kevés ideig tartózkodott ott, majd kijelentette, hogy lovaival hazatér a tanyára. Ezt hallva Király, arra kérte, hogy egyik vezetéklovára felülhessen. Így útnak is indultak s Király az őrháztól körülbelül 1 kilométernyi távolságra levő tanyájuknál leszállt, ő pedig onnan egyedül tért haza távolabbi tanyájukra.

Király József kikérdezése folyamán azt adta elő, hogy május 3-án 9 órakor tanyájukról Polgár községbe ment, hogy marhalevelet állíttasson ki a községhez. Ennek megtörténte után az időt 15 óráig a községben, részben Létai Dezső kocsmájában töltötte. Előadta még, hogy a kocsmában találkozott egy tejkihordó legénnyel, akit megkért, hogy vigye le Simon Bertalan polgári földműves lakására, mert beszélni akart vele. Kétszer is járt Simonnál, de nem találta otthon. Arra a kérdésre, hogy mit akart Simonnál, azt válaszolta, hogy május 2-án egy tajtékszipkát adott el neki 2 pengőért s a vételárból fennmaradt 1 pengő tartozást akarta tőle megkérni. Az ital árát a már kapott 1 pengőből fizette. A kocsmából körülbelül 15 órakor távozott el s Gajdos lován tért haza tanyájukra, hova 16 óra körül érkezett meg.

Előadásának valóságát szülei is igazolták, Létai kocsmáros és Gajdos vallomása is elhithető volt, így —

bár szerepük még nem volt kétségtelenül tisztázva — gyanúsítottként nem lehetett őket számításba venni. Vallomásuk alapján azonban azonnal intézkedés történt a tejkihordólegény, valamint Simon Bertalan felkutatására.

Ezzel egyidejűleg más tanúk részletes felkutatását és kikérdezését is folytattuk. Ezek közül Boros István polgári illetőségű földműves, aki a 8-as számú őrházról 1 km-nyire levő tanyán lakott s az őrház mellett naponta eljárt, a kikérdezés során zavartan viselkedett. A rajta levő kabátjának elején s jobbujján vércseppektől eredő pecséteknek látszó foltok látszottak. Ezekre nézve azt adta elő, hogy orra vérezett s attól lett véres a kabátja. Ezt azonban igazolni senkivel sem tudta, a további kérdésekre is zavaros feleleteket adott és május 3-án való holtartózkodását csupán hiányosan tudta igazolni. Mivel nevezett testisértés és lopás miatt két ízben már büntetve volt s magatartása gyanúsnak látszott, szerepének tisztázásáig szükségesnek látszott őrizet alá venni, annál is inkább, mert megállapítást nyert, hogy Király jó barátja s így az esetleges összebeszélés lehetősége is fennforgott. Ezzel egyidejűleg azonban intézkedés történt, hogy alibijét és ruhája bevezetésének körülményeit egy járőr sürgősen tisztázza, nehogy előadásával és zavart viselkedésével nyomozásunkat helytelen irányba terelje.

A tejkihordólegény felkutatására kiküldött járőr megállapította, hogy az illetőt Vér Andrásnak hívják s naponta a kora reggeli órákban szokott a községbe bejárni. Ezért a járőr a község szélén várta, hogy mielőtt valakivel érintkezne, kikérdezhesse.

Vér a szokott időben megjelent s előadta, hogy május 3-án 11 órakor, amikor Polgáron a tejet széthordta és a taligával a pusztára visszaindult, betért Létai Dezső kocsmájába. Ott, a hosszú asztal mellett, egy előtte ismeretlen legény ült, aki bort ivott. Belépésekor a legény mindjárt magához hívta s Király

néven bemutatkozva, a borából megkínálta. Rövid beszélgetés után arra kérte, hogy taligáján vigye el egy barátja lakására, mert azzal sürgős beszédje van. Eleinte szabadkozott, de mivel Király azt mondta, hogy közel lakik, kérését teljesítette és az Alsófolyó utcába vitte, ahol Király két házba is bement és ott 4—5 percig tartózkodott. Innen visszatértek a kocsmába s ott körülbelül félliternyi bort ittak, amit Király fizetett. Ivás közben újra megkérte Király, hogy vigye el a 8-as számú őrházig, mert tanyájuk arra van. A taligán körülbelül fél 12 órakor együtt indultak el. Útközben Király töltött forgópisztolyt vett elő s azzal a taliga felé röpülő pacsirtákat le akarta löni.

A 8-as számú őrház előtt körülbelül száz lépéssel Király a taligáról leszállott, egy Levente-cigaretét kért tőle, amire rá is gyujtott. Elbúcsúzva Királytól, továbbhajtott. Mikor körülbelül 300 lépéssel túlhaladt az őrházon, visszanézett s ekkor Királyt az őrház udvarán látta ácsorogni, de hogy később hova ment és mi történt vele, nem tudja.

Az időközben megkerített Simon Bertalan földműves kikérdezése folyamán előadta, hogy 1932 május 2-án Király Józseftől tényleg vásárolt egy tajték szivarszipkát 2 pengőért, de az árából még semmit sem adott meg s így a 2 pengővel most is tartozik Királynak.

Vér András és Simon Bertalan előadása igen jelentős adatokat szolgáltatott a nyomozás részére. Megállapítottuk ugyanis belőle, hogy:

Király Józsefnek a Létai-féle kocsmából való eltávozásának körülményeire vonatkozó előadásában lényeges ellentmondások vannak;

a kocsmban elfogyasztott ital árára nézve Király azt adta elő, hogy azt a Simonnak eladott szipka árban kapott 1 pengőből fizette ki, holott Simon határozottan állította, hogy Királynak még nem adott pénzt;

Vér András bágyhalompusztai tejkihordó fiú Ki-

rályt az őrház udvarán látta ácsorogni és végül, hogy a helyszínen Levente-cigarettevéget találtak s Királyt, amikor a taligáról leszállott, Vér olyan cigarettevéget kínálta meg.

Ezek az adatok és gyanúokok részben Gajdos, de főleg Király József ellen alapos gyanúra adtak okot, ezért őrizetbevitelük végett azonnal járőr indult. A Király őrizetbevitelére kiküldött járőr annak tanyai lakására ment, ott azonban szülei előadták, hogy fiúk reggel 5 óra tájban Bágyhalompusztára ment egyik barátjához valami ügyet megbeszélni. Király szülei, akik akkor még nem tudtak a gyilkosságról, előadták, hogy fiúk, aki az egész éjjelt nyugtalanul töltötte, már 3 órakor el akart indulni Bágyhalompusztára, de ők nem engedték.

A szülők ezen kijelentése és Király távozása az ellene felmerült gyanút még jobban megerősítette, ezért elfogására a rendelkezésre álló összes járőrök kerékpáron és lóháton a határba indultak, egy járőr pedig a tanyájuk közelében lesállításban maradt.

Az egyik lovasjárőr Királyt a „Folyás”-tanyához tartozó kiserdő mellett az egyik mezőkerülő jelenlétében megtalálta és elfogta. Megmotozásakor zsebében töltött forgópisztolyt talált a járőr, pénz azonban nem volt nála.

Királyt a járőr a község házára kísérte s ott részletesen kikérdeztük. Határozottan tagadta, hogy a gyilkosságot ő követte volna el. Tagadása mellett megmaradt akkor is, amikor a kocsmában elköltött pénz holszerzésére, Vér András tejkihordó fiúval való kocsizásának elhallgatására vonatkozó megállapításokat és a helyszínen talált Levente-cigarettevéget elébe tártuk. Később azt adta elő, hogy Nemesné Vér András tejkihordó ölte meg, ő csak bűnrészes, mert amíg Vér az őrházban járt, ő az úton a fogatra vigyázott. Bár ez az előadás nem látszott lehetetlennek, mégsem fogadtuk el, mert hisz éppen Vér volt az, aki val-

lomásával döntő fordulatot adott az ügynek. Ezt a körülményt is részletesen elébe tártuk, majd megemlítettük, hogy szülei szerint egész éjjel nem tudott aludni és még az éjjel sürgősen el akart indulni Bányahalompusztára, oda, ahol azelőtt még sohasem járt. Szüleinek említésére megtört s rövid magabaszállás után a következőket adta elő:

1932 május 1-én a délutáni órákban Boros István szomszéd tanyabeli barátjával szórakozott. Beszélgetés közben az is szóba került, hogy jó volna egy kis pénzre szert tenni, hogy mulathassanak. Boros erre megjegyezte, hogy: „Éppen ma van elseje, Nemes Imréék pénzt kaptak. Nemes Imréné egyedül szokott otthon lenni, le kell húzni Nemesné s lesz pénz”.

Ettől az időtől kezdve a pénzszerzés vágya nem hagyta nyugodni. Elhatározta, hogy Nemesné megöli s így szerez pénzt. A következő nap, május 2-án 10 óra után forgópisztolyát és kését magához vette és elindult az őrházhoz. A vasúti töltésről azonban látta, hogy Nemesné az istállójában egy férfivel beszélget, ezért tervét nem hajtotta végre.

Másnap, május 3-án 9 óra tájban a késsel és forgópisztollyal újból elindult s Nemesnéhez betérve, egy pengőt kért tőle kölcsön azzal az ürüggyel, hogy Polgár községben a malacaira járlatot kell váltania. A kapott egy pengővel Létai Dezső kocsmájába tért be borozni. A kocsmából távozva, a községben a dolgát elvégezte, majd 11 óra felé ismét visszatért a kocsmába, ahová rövid idő múlva betért Vér András tejkihordó is. Vért borral megkínálta s azzal előbb Simon Bertalanhoz ment, majd együtt hazafelé indultak. Kévesel az őrház előtt leszállott a taligáról s a kapott Levente-cigarettára az őrházkútnál rágyujtva, belépett Nemesnéhez, aki a szobában, az asztal mellett állva, csigatészta csinált. Azt mondta, hogy az egy pengőt meghozta, egyben még 10 pengő kölcsönt kér. Nemesné aprópénzt akart előszedni, mire ő Nemesné blü-

zánál fogva hátulról lerántotta, leteperete a földre és késével addig szúrkalta, amíg meg nem halt. Ezután a szekrényben a ruhaneműek között pénz után kutatott, de csupán a szekrény fiókjában, a kis börtárcában talált 2 pengő 18 fillért s így csak ezt vitte el.

Mielőtt eltávozott volna, kezeit és kését a konyhában levő vizesvederben megmosta, kését a zsebébe tette, majd kíváncsiságból a halott ruháját felhajtotta, alsónadrágját pedig lehúzta, hogy szeméremtestét megnézhesse.

Körülbelül negyedórán maradt még az őrházban, figyelve, hogy nem jön-e valaki, majd a legalkalmasabb pillanatban a konyhaajtón kilépett, az ajtót bezárta s kulcsát magához véve, a községbe ment. Ott a kulcsot a Levente-lőtér mögött egy akácfa tövében elrejtette, majd újra a Létai-féle kocsmába ment, ahonnan Gajdos lován tért haza. Otthon a kést házuk nádfedelébe, az elrabolt pénzt pedig a sertésól mögött a földbe ásta.

Király beismerő vallomásával a gyilkosság rövidesen tisztázást nyert. Érthetővé vált Gajdos vallomása is s miután Király a bűnjelek elrejtési helyét bizalmi egyének jelenlétében megmutatta s ott a bűnjeleket meg is találták, az ő tettessége kétségtelen volt. Most már csupán azt kellett megállapítani, hogy kinek volt még benne szerepe. E megállapítások során Király tagadta, hogy a gyilkosság végrehajtásánál bárki is jelen lehetett volna s azt állította, hogy azt egyedül követte el. Ragaszkodott azonban ahhoz, hogy Boros bujtotta fel.

Boros tagadás nélkül beismerete, hogy valóban beszélt Királlyal arról, hogy Nemesné ölje meg, de ő ezt tréfából mondotta és nem is gondolt arra, hogy Király komolyan vette. Miután azonban ezt az előbbi kikérdezése során nem említette, dacára annak, hogy a kabátja bevéreződése tisztázódott, elfogása indokoltnak látszott. Király Józseffel együtt a polgári őr-

parancsnokság tényvázlattal a nyíregyházai kir. ügyészségnek adta át őket. Király végig megmaradt töredelmes beismerése mellett és gyilkosság miatt jogerősen életfogytig tartó fegyházra ítélték. Boros azonban tagadta a felbujtást s miután errenézve tárgyi bizonyítékot nem sikerült beszerezni, a bíróság megnyugtató bizonyíték hiányában felmentette a vád alól.

*

Ennél az esetnél elsősorban a cselekmény indítóoka érdemel figyelmet. Hihetetlennek látszik, hogy két — nem is rossz anyagi körülmények között élő — egyén baráti beszélgetéséből vad kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság terve szülessék meg. Nincs pénzmulatozásra, öljünk és így szerezzünk pénzt: szörnyű lelki elvetemültség. S mégis így történt. A jó barát illyirányú ajánlatától kezdve nincs nyugta Királynak. Ismételten nekiindult a gyilkosságot elkövetni és végül vad kegyetlenséggel megöli azt, aki előbb jószívűen pénzt adott neki s újabb kérésére — bár nincs semmi közelebbi kapcsolatban vele — ismét pénzt akar neki adni. Megölte a jótevőjét, mert barátja azt tanácsolta. Hogy mennyi elvetemültség volt benne, mutatja, hogy habozás nélkül a tejkihordó fiúra háritotta a gyilkosság gyanúját s csak akkor szállt pillanatra magába, amikor szüleinek nevét hallotta említeni. Úgy látszik, lelke mélyén mégis volt valami érzés. A tanulság ebből az, hogy sokszor az érzelemre való hatás többet ér mindennél.

A nyomozás három feltevésből indult ki. Ezek közül kettő az ellenőrzés során megdőlt és így a harmadik, amely helybeli, környékbeli tettesre vonatkozott, ígérkezett valónak. A bűncselekmény a tettes rendes életében úgyszólván programon kívüli szám, tehát kizökkenti őt rendes életmódjából. Ezért kutatni kell az után, hogy ki az, aki a bűncselekmény elkövetése előtti, alatti vagy utáni időben rendes életmód-

jától, szokásaitól eltért. Az ilyen megállapítások kiindulópontjául faluhelyen a kocsmákat kell választani, egyrészt azért, mert a kocsmárosok, személyzetük és törzsvendégeik rendszerint jól tájékozottak a falu legapróbb eseményeiről is, másrészt, mert a kocsmának rendszerint a tettes szempontjából mindig jut valamely szerep. Király a gyilkosság napján feltűnő nyugtalan magaviseletet tanúsított, ideges ide-oda járkálása, kocsmából ki, kocsmába be stb., azt mutatták, hogy valami kizökkentette őt a rendes kerékvágásból. A kocsmába ment, hogy itallal bátorságot szerezzen, de odament a gyilkosság után is megnyugvást keresni.

Az egyébként alapos helyszíni szemlével nyert adatok legértékesebbike az elkövetés idejének megállapítása volt. Emellett a helyszínen talált Leventecigarettavég jelentéktelennek látszott. Érdekes példa ez arra, hogy a nyomozás kezdetén sohasem lehet tudni, hogy az adatok közül később mi válhat fontossá. A cigarettavég is mázsányi súlyt jelentett akkor, amikor megállapítást nyert, hogy egy gyanúsítható személy Levente-cigarettára gyujtva lépett az őrház udvarára. Az adatok néha önmagukban nem sokat érnek, de más adatokkal kiegészítve fontos bizonyítékokká válnak.